

Sygn. akt: WZ 10/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie wniosku obrońcy cyw. K. K. o zwrot wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy, poniesionych przez cyw. K. K., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 12 lipca 2017 r. zażaleń wniesionych przez K. K. i jej obrońcę na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w [...] z dnia 9 maja 2017 r., sygn. akt So .../15, Ko 4/17 uwzględniające w części wniosek w przedmiocie zwrotu kosztów procesu

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej nieuwzględnienia wniosku o zasądzenie na rzecz K.K. zwrotu wydatków z tytułu ustanowienia obrońcy i sprawę w tym zakresie przekazać do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w [...].

UZASADNIENIE

K.K. została oskarżona o to, że „w okresie od 21 maja 2011 r. do 27 maja 2011 r. w O. poprzez zawarcie w biurze podróży „K.” umowy o świadczenie usług turystycznych organizowanych przez T. w imieniu i na rzecz płk. I.O., jego żony B.O. oraz córki W.O. oraz poprzez podrobienie podpisu płk. I.O., pomogła P. S. Prezesowi M. w udzieleniu korzyści majątkowej funkcjonariuszowi publicznemu – żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej płk. I. O., w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej Szefa [...] Sił Zbrojnych, w postaci wycieczki zagranicznej

do Grecji dla wymienionego oficera, jego żony B.O. oraz córki W.O. zorganizowanej w okresie od 26 czerwca 2011 r. do 3 lipca 2011 r. przez Biuro Podróży T. o łącznej wartości 9.139 zł, w zamian za pomoc w zakupie od M. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu trankingowego „T.”, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 270 § 1 kk. w zb. z art. 18 § 3 kk. w zw. z art. 229 § 1 kk.”.

Wojskowy Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 r. sygn. akt So 8/15 na podstawie art. 414 § 1 kpk. w zw. z art. 17 § 1 pkt. 3 kpk. umorzył postępowanie wobec K. K. o zarzucany jej czyn, który zakwalifikował z art. 270 § 2a kk., z uwagi na jego znikomą społeczną szkodliwość.

Wyrok ten zaskarżył w drodze apelacji na niekorzyść oskarżonej Prokurator Wydziału do Spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w [...], zarzucając mu obrazę przepisu prawa materialnego w postaci art. 270 § 2 kk., poprzez umorzenie postępowania karnego przeciwko K. K. o wymieniony czyn, wobec jego znikomej społecznej szkodliwości przez pominięcie w opisie przypisanego jej czynu sformułowania „w celu użycia za autentyczny”, które stanowi jedno z ustawowych znamion czynu zabronionego.

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2017 r. sygn. akt WA 17/16 Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok wobec K. K. i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 kpk., umorzył postępowanie o czyn określony w art. 270 § 1 kk. polegający na tym, że w dniu 23 maja 2011 r., w celu użycia za autentyczny, podrobiła podpis płk. rez. I.O. jako "Zgłaszającego" na umowie o świadczenie usług turystycznych zawartej z Biurem Podróży T. Poland Sp. z o.o. za pośrednictwem jego agenta p.n. "K." w jego siedzibie w O. poprzez odręczne naniesienie w przedmiotowej umowie w miejscu oznaczonym jako "Data" podpis "Zgłaszającego" treści "23.05.2011 r. J. O."- z powodu znikomego stopnia społecznej szkodliwości.

Dnia 6 marca 2017 r. obrońca K. K. wystąpiła do Wojskowego Sądu Okręgowego z wnioskiem o zwrot wyłożonych kosztów postępowania w związku z umorzeniem postępowania karnego wobec K. K. i przyznanie na jej rzecz od Skarbu Państwa zwrotu wyłożonych kosztów, tj.:

1. kwoty 3.600 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu przygotowawczym;

2. kwoty 9.120 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym;
3. kwoty 7.200 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;
4. kwoty 2.160 zł, stanowiącej koszty podróży obrońcy z P. na rozprawy do W.
Do wniosku załączono 1 bilet kolejowy na trasie P. – W., z dnia 6 czerwca 2016 r., o wartości 116,10 zł.

Dnia 6 kwietnia 2017 r. obrońca K. K. złożyła pisemne oświadczenie, iż na rozprawy wyznaczane przez Wojskowy Sąd Okręgowy i Sąd Najwyższy przyjeżdżała pociągami w przedziałach 2 klasy, przy czym koszt biletu w obie strony wynosił ok. 278 zł. i był jej każdorazowo zwracany przez K. K. Ponadto, obrońca dostarczyła kopię umowy o obsługę prawną, łączącej ją z oskarżoną, regulującej rozliczenia finansowe stron.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w [...] na mocy art. 632 pkt. 2 kpk zasądził na rzecz K. K. kwotę 1.857,60 zł tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów procesu w związku z przejazdami ustanowionego z wyboru obrońcy z powodu czynności postępowania, w pozostałym zakresie wniosku nie uwzględnił.

Postanowienie powyższe zaskarżyła zażaleniem K.K., stawiając mu zarzut naruszenia prawa materialnego oraz błędu w ustaleniach faktycznych, polegających na przyjęciu, że nie należy się zasądzenie na jej rzecz kosztów obrony za postępowanie przygotowawcze a także przed Sądem I i II instancji, mimo że jest zobowiązana do poniesienia kosztów obrony na podstawie zawartej z kancelarią umowy o obsługę prawną. Wniosła przy tym o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie jej kosztów obrony zgodnie ze złożonym wnioskiem. Do zażalenia załączono fakturę VAT z dn. 16 maja 2016 r., poświadczającą wpłatę kwoty w wysokości 12.300 zł., tytułem poniesienia częściowych kosztów obrony w sprawie karnej.

Zażalenie złożyła również jej obrońca zarzucając naruszenie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. przez przyjęcie, że K. K. nie należy się zwrot kosztów obrony, pomimo zawartej z obrońcą umowy o obsługę prawną, ani też nie należy się zwrot żadnej kwoty tytułem uzasadnionych wydatków na ustanowienie

obrońcy, choćby według stawek minimalnych określonych w przepisach dotyczących opłat za czynności adwokackie. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie na rzecz K. K. zwrotu kosztów obrony według zawartej umowy lub według stawek minimalnych wynikających ze wskazanych przepisów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wojskowy Sąd Okręgowy w [...], orzekając w przedmiocie zasądzenia kosztów procesu skonstatował, że K.K. w dacie orzekania o kosztach procesu nie poniosła żadnych udokumentowanych wydatków na obronę, poza wydatkami na przejazdy obrońcy na rozprawę przed Sądem I i II instancji i dlatego zasądził na jej rzecz tylko te poniesione wydatki.

Na poparcie zasadności swojego poglądu Wojskowy Sąd Okręgowy wskazał tezę postanowienia Sądu Apelacyjnego w S., w której stwierdzono, iż zwrot wyłożonych kosztów obrony tytułem wynagrodzenia obrońcy powinien być uwarunkowany przedstawieniem dowodów na okoliczność poniesionych wydatków i na tym wskazaniu poprzestał. Nie rozważył natomiast poglądu, przedstawionego w dalszej części orzeczenia Sądu Apelacyjnego, dotyczącego możliwości udokumentowania uzasadnionych wydatków strony na ustanowienie obrońcy przez złożenie umowy, o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy prawo o adwokaturze, mimo że taka umowa została Wojskowemu Sądowi Okręgowemu przedstawiona.

Nie ulega wątpliwości, że w dacie wydania pierwszego postanowienia - tj. 9 maja 2017 r. – K.K. uregulowała zobowiązania pieniężne wobec obrońcy zaledwie w części dotyczącej pokrycia kosztów przejazdów kolejowych. Niemniej nie oznacza to, że za świadczoną na jej rzecz obronę – której Sąd nie kwestionuje – nie należy się wynagrodzenie, albowiem od etapu postępowania przygotowawczego aż po odwoławcze, wskazana obrońca z wyboru, aktywnie reprezentowała oskarżoną w postępowaniu karnym. Świadczona przez nią praca ma swoją wymierną wartość, którą strony określiły w złożonym do Wojskowego Sądu Okręgowego w [...] wniosku z dnia 6 marca 2017 r.

Ten Sąd, orzekając o kosztach procesu nie poczynił, poza określeniem wydatków poniesionych na przejazdy obrońcy na rozprawy, żadnych ustaleń w przedmiocie dalszych wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy z wyboru,

mimo tego, że dysponował stosowną dokumentacją w tym zakresie. Takim sposobem procedowania naruszył dyspozycję art. 616 § 1 pkt 2 kpk. w zw. z art. 632 pkt 2 kpk, co uzasadniało stwierdzenie zasadności zarzutów obu zażaleń.

Z tego względu konieczne było uchylenie zaskarżonego postanowienia w części oddalającej wnioski o zasądzenie na rzecz K. K. kosztów obrony w postępowaniu przygotowawczym i sądowym i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, gdyż właśnie w jego toku Sąd, z uwagi na zróżnicowanie żądań, powinien rozważyć kwestię zwrotu uzasadnionych wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy na rzecz K. K., z uwzględnieniem treści umowy łączącej ją z obrońcą z wyboru, a także złożonego przezeń wniosku, w konfrontacji z treścią obowiązujących przepisów regulujących zasady opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Rozstrzygając powyższe, Sąd powinien wziąć także pod uwagę fakturę VAT z dn. 16 maja 2016 r., poświadczającą wpłatę kwoty w wysokości 12.300 zł. tytułem kosztów obrony w sprawie karnej, która zgodnie z deklaracją stron pokrywa część zobowiązania K. K.

Biorąc powyższe pod uwagę, jak też konieczność zachowania instancyjności postępowania, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

kc